

Vardas Pavardė: _____

Data: _____

Lietuvių kalbos namų darbai 10

V – i linksniuotė

i (A) linksniuotei priklauso daiktavardžiai:

vns. V. galūnės yra –is: avis, dantis
 vns. K. galūnės yra –ies: avies, danties
 dgs. N. galūnės balsis yra -i-: avims, dantims

i (B) linksniuotei priklauso daiktavardžiai:

vns. V. galūnės yra –uo, è: vanduo, sesuo, duktė
 vns. K. galūnės yra –ens, -ers: vandens, sesers, dukters
 dgs. N. galūnės balsis yra -i-: vandenims, seserims, dukterims

Daiktavardžiai, turintys galūnę –is, daugiau yra mot. g. (avis, akis, žąsis, nosis),
 ir kur kas mažiau vyr. g. (dantis, žvėris, vagis).

Daiktavardžiai, turintys galūnę –uo, yra vyr. g., tik vienas žodis - sesuo yra mot. g.

Jų giminę atskiria vns. K.:

vyr. g. kamiengalis – -ens (akmens, vandens),
 mot. g. kamiengalis – -ers (sesers).

Galūnės -è moteriškosios giminės daiktavardžio duktė vns. K.: -ers.

Vns. N. galūnės skiria vyriškąją (-iui, -en-iui) nuo moteriškosios (-iai, -er-iai) giminės.

Visų kitų linksnių galūnės (tiek vns., tiek dgs.), atmetus B grupės -en- ir -er-, sutampa.

Tiktai silpnesnės B grupės vns. Įn. turi po dvi formas.

Vyr. g. dažniau vartojama galūnė sutampa su (i)a linksniuotės vns. Įn. galūne (plg. broliu ir vandeniui), bet yra ir i linksniuotei būdinga forma - vandenimi.

Mot. g. vns. Įn., atvirkščiai – dažniau vartojamas i linksniuotei būdinga forma (seserimi, dukterimi), bet sakomas ir su (i)o linksniuotės galūne (seseria, dukteria).

Be to, B grupės vyr. g. vns. K. dažnai sakomas su (i)a linksniuotės kilmininko galūnėmis: šunio, akmenio, vandens (plg. brolio, kiškio).

Vienaskaita

A grupė		B grupė		
V. avis	dantis	vanduo	sesuo	duktė
K. avies	danties	vandens	sesers	dukters
N. aviai	dančiui	vandeniui	seseriai	dukteriai
G. avį	dantį	vandenį	seserį	dukterį
Įn. avimi	dantimi	vandeniui	seserimi / seseria	dukterimi / dukteria
Vt. avyje	dantyje	vandenyje	seseryje	dukteryje
Š. avie	dantie	vandenie	seserie	dukterie

Daugiskaita				
A grupė		B grupė		
V. avys	dantys	vandenys	seserys	dukterys
K. avių	dantų	vandenų	seserų	dukterų
<u>N. avims</u>	<u>dantims</u>	<u>vandenims</u>	<u>seserims</u>	<u>dukterims</u>
G. avis	dantis	vandenis	seseris	dukteris
Įn. avimis	dantimis	vandenimis	seserimis	dukterimis
Vt. avyse	dantyse	vandenyse	seseryse	dukteryse
Š. avys	dantys	vandenys	seserys	dukterys

1. Išlinksnuokite žodį **žuvis**. Surašykite linksnius ir klausimus.

	Vienaskaita	Daugiskaita
V. kas?		

2. Išlinksnuokite žodį **žvėris**. Surašykite linksnius ir klausimus.

	Vienaskaita	Daugiskaita
V. kas?		

3. Išlinksniuokite žodį **ruduo**. Surašykite linksnius ir klausimus.

	Vienaskaita	Daugiskaita
V. kas?		

Daiktavardžių su galūne -is ypatumai

Lietuvių kalboje yra 3 grupės daiktavardžių (vyr. ir mot. g.), kurie baigiasi vienoda galūne – is, bet priklauso skirtingoms linksniuotėms.

I grupė

I - (i)a linksniuotė:

vyriška giminė (medis, brolis)

vns. K. medžio, brolio.

II grupė

V – i linksniuotė (A):

vyriška giminė (dantis, vagis)

vns. K. danties, vagies.

vns. N. dančiui, vagiui.

III grupė

V – i linksniuotė (A):

moteriška giminė (širdis, žuvis)

vns. K. širdies, žuvies.

vns. N. širdžiiai, žuviiai.

Vienaskaita

Vienaskaita			Daugiskaita		
I grupė	II grupė	III grupė	I grupė	II grupė	III grupė
V. medis	dantis	širdis	V. medžiai	dantys	širdys
K. med <u>žio</u>	danti <u>es</u>	širdi <u>es</u>	K. medžių	dantų	širdžių
N. medži <u>ui</u>	danči <u>ui</u>	širdži <u>ai</u>	N. medžiams	dantims	širdims
G. medj	dantj	širdj	G. medžius	dantis	širdis
Įn. medžiu	dantimi	širdimi	Įn. medžiais	dantimis	širdimis
Vt. medyje	dantyje	širdyje	Vt. medžiuose	dantyse	širdyse
Š		širdie	Š		širdys

4. Įrašykite žodžius vienaskaitos kilmininko ir naudininko formose, pažymėkite galūnes ir nustatykite giminę.

vns. V. kas?	vns. K. ko?	vns. N. kam?	giminė (vyr. arba mot.)
pavasaris	pavasari <u>o</u>	pavasari <u>ui</u>	vyr.
pilis			
vagis			
širdis			
dviratis			
naktis			
smėlis			
deguonis			
balandis			
valtis			
debesis			